

Za »progo« si je Valerio Bertoglio izbral lahko dostopno tritisočmetsko goro Rocciamelone v dolini Susa, na vrhu katere je bil v enem samem dnevu trikrat

bližno dvajset minut ustavil, popil nekaj ribezovega soka in pojedel nekaj sladkorja, si preobul copate, kajti

vsakokrat je med vzponom tekel z enimi in med sestopom z drugačnimi copati, nato pa se je še četrtič spoprijel s Skalno melono. V teku in hitri hoji se je moral povzpeti še 2000 metrov (pravzaprav je moral premagati 2000 višinskih metrov), da bi imel tisti dan pod seboj okroglih 20 višinskih kilometrov, kolikor si je postavil za cilj tega dne.

Po natančno 23 urah in 31 minutah tekanja po gorskem svetu, ki mu gotovo ni bilo v kakšen velik užitek, saj je bilo to vsaj proti koncu zanesljivo pravo mučenje, je imel Bertoglio za seboj 20.000 višinskih metrov in v žepu svetovni rekord v gorskem maratonskem teku; toliko dotlej v enem dnevu še ni v gorah pretekel nihče.

»Skoraj leto dni sem se temeljito pripravil na teh 20.000 metrov višinske razlike, stvar sem si vtepel v glavo in jo hotel uresničiti,« je po končanem teku dejal Bertoglio. »Ker mi je to uspelo, zdaj pričakujem, da bo kdo v Italiji ali drugje na svetu v 24 urah v gorah pretekel več.«

Ta izziv seveda velja tudi za Slovence.

(Slovenske novice)

OD ČRNE PRSTI DO MEŽAKLE, POKLJUKE IN JELOVICE

OVČARJI NA GORENJSKI OVČJI POTI

EDO TORKAR

Pred leti sva se z znanecem po naključju znašla na sosednjih sedežih v Cankarjevem domu, ko sva prisostvovala literarnemu večeru v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Ko sva nehala ugibati, koga od na nastop čakajočih literatov pozna in koga ne, sva se domislila nove zabave: vsakemu nastopajočemu sva poiskala zastopnika iz živalskega sveta, ki bi najbolje okarakteriziral njegov nastop in zunanji videz. Z marsikom sva imela težave, pri marsikom nisva mogla soglašati ali pa sva postala istega mnenja šele po potrpežljivem usklajevanju mnenj; ko pa je prišla pred mikrofon nadebudna poetesa mlajših let, sva v en glas zatulila: »Ovca! Ta je ovca! Taprava ovca!« (In brž obnemela v navzkrižju karajočih pogledov naokoli sedečega občinstva.) Čez čas pa zaključila: »... Zares ljubka, simpatična — celo inteligentna ovčka ...«

To je že bilo treba reči! Kajti — naj jo gledaš s katerekoli strani, od spredaj, s profila, od zgoraj, od spodaj ... — razodeva ovčja fiziognomija izrazito topounost. A tako je samo na prvi pogled! Pozornemu in pronicljivemu opazovalcu razkrije ovčje obličje svojevrstno milino in lepoto. V njem je nekaj arhaičnega in aristokratskega in ovčje oči izžarevajo svetopisemsko potrpežljivost in modrost, to, kar bi zaman iskali v mačjih, pasjih ali, denimo, ribjih očeh...

Zdaj bi lahko začel pripoved o dečku Gregcu z Gorenje Dobrave, ki mu je za deveti rojstni dan stric poklonil ovčko in je to odločilo njegovo življenjsko pot, tako da danes, četrto stoletja pozneje, ni ne šofer, ne mehanik, ne železničar, ne odvetnik, ne zobozdravnik, niti dru-

žinski oče in mož ne — pač pa nič več in nič manj kot ovčar Gregor. Lastnik skoraj štiristoglavega ovčjega tropa, pa pol ducata psov šarplanincev, ki varujejo trop pred štirinožnimi in dvonožnimi zvermi in vsiljivci, ki jih naključje ali slab namen pripeljeta do »ranča«, skritega v zaraščenem bregu pod Dobravskim poljem. (Ker ima leto samo dvanajst mesecev, mesec samo trideset dni, dan pa samo štiriindvajset ur in ima tudi Gregor samo dve roki, si doslej s tema edinima rokama zraven ovčje staje in lope še ni utegnil postaviti tudi bivališča zase, pač pa še zmeraj bivakira v stari avtomobilski prikolici, do vrha zatpanimi z umazanimi cunjami, orodjem in smetmi...)

Tako kot so ovce zaslužne za to, da je Gregor štiri leta vztrajal pri študiju veterine v Ljubljani, pa so tudi krive, da je študij tik pred diplomo opustil. Zato da lahko zdravi svoje ovce in pse, mu diploma res ni potrebna. — In če me je ovčar Gregor še pred tremi ali štirimi leti, ko sva gnala trop z Obrance na Mežakli na pomladno pašo v južna pobočja Soriške planine in Črne prsti, spominjal na romantične ubežnike iz civilizacije, na primer na lovca Glanna iz Hamsunovega Pana, ga vidim danes manj romantičnega in junaškega in bolj kot žrtev svoje strasti — da ne rečem obsedenosti — od ovčarstva in ovc. Resda je v teh letih pomnožil svoj trop za dobrih sto repov — z vsem drugim pa je ostal na istem, če ne še celo na slabšem kot prej. Še zmeraj živi v isti razmajani in nasmeteri avtomobilski prikolici v istem blatnem grabnu pod Dobravskim poljem in še zmeraj si ni našel stalne ženske, da bi mu kuhala in prala in pomagala pri ovcah, ki jim je sam le še z največjo muko kos. In tudi želja, da bi si najel posestvo ali

vsaj ograjen pašnik v Baški grapi, kamor bi lahko za nekaj mesecev v letu varno nastanil trop, da ne bi bil ves čas v skrbeh zanj, kam bo zašel v njegovi odsotnosti in na čigavem ražnju bo končalo zdaj to, zdaj ono jagnje — tudi ta želja je ostala le želja. Ni časa in ni denarja, ni denarja in ni časa za nič drugega kot za vsakodnevno ubadanje z ovcami, za njihovo hranjenje, molžo, striženje, zdravljenje...

V tej nenehni gonji za ovcami, z ovcami in okoli ovc ostane Gregorju komaj še kaj časa za jed in spanje in požirek vina in življenje se mu spreminja v začaran krog, v nenehno lovljenje in grizenje lastnega repa; nič ni mogoče premakniti, nič spremeniti, nič izboljšati. Vsi dobri načrti in želje izpuhtijo iz glave kot lepe sanje v sivini dneva in vsakdanjih nujnostih.

Medtem ko ostaja Gregor vseskozi isti stari Gregor, pa se svet okoli njega korenito spreminja, s tem pa tudi Gregorjevo mesto v njem. Ko so buldožerji na trasi bodoče avtoceste zarili v Dobravsko polje in tako uničili še zadnjo večjo nedotaknjeno travnato površino v izteku naše doline, je to najbolj občutil prav Gregor, ki je tako ostal brez edinega pašnika v bližini doma. Nekako v istem času so v slovenski skupščini sprejeli zakon o prepovedi nomadske paše in od tedaj so Gregor in njegovih 400 ovac tako rekoč prepovedani. Izobčeni. Prekleti. Tako kot klateži, berači in tatovi. Iskanje paše se je tedaj sprevrglo v nenehno bežanje in skrivanje. Pred kmeti. Pred gozdarji. Pred lovci. Pred policaji. Gregor in njegove ovce so postali družbeno zlo.

Kdo drug na njegovem mestu bi morda trop prodal, na račun izkupička kakšno leto ali dve udobno živel in se potem prijavil na zavod za zaposlovanje kot brezposelni ovčar. Gregor kaj takega seveda ni in ne bo storil.

In zdaj se lahko naša zgodba dejansko začne. Namreč zgodba o tem, kako smo Gregor, Brane, pes Kal in podpisani gnali ovce iz Hrastja pri Kranju, kjer so premizile, na pomladno pašo v Lesce.

Naš — namreč Branetov, Kalov in moj — prihod v Hrastje je Gregor brž izkoristil za zmenek z žensko, pravzaprav še punco, v katero je vso dolgo zimo polagal vse svoje tople želje in upe, da je morda prav ona tista, ki bo prevzela vodenje njegovega zanemarjenega samskega gospodinjstva na Dobravi. To, da je punca sama prišla na zmenek — pes in bicikel sta bila z njo, tako sva domnevala v Branetom, očitno le za kamuflažo —, je bilo videti dobro znamenje za ugoden razplet dogodkov. Gregor ni dovolil, da bi se nam približala in ji je že od daleč stekel naproti, tako da sva si z Branetom lahko ustvarila o njej le zelo bežno in površno sliko skozi povečavo daljnogleda.

Medtem ko sta se Gregor in njegova — kot se bo kmalu izkazalo — nesojena nevesta spreminjala v dve piki na obzorju, se je Kal privajal ovcam in med njimi prepoznaval tiste, ki jih je že pred štirimi leti gnal z Mežakle na Črno prst. Ravno zato, ker se je tedaj pri ovcah zelo izkazal in sva po njegovi zaslugi prignala trop na cilj veliko laže in hitreje, kot bi ga bila sicer, sem ga zdaj spet vzel s sabo.

Čez poldrugo uro se je Gregor vrnil, slabe volje in molčeč. Kar z zobmi je odprl pivo in naredil nekaj dolgih požirkov, nemo zroč predse v tla. »Nič ne bo,« je sled-

njič vzdihnil, »nisem zadosti dober zanj. Odkrito sem ji povedal, da sem ovčar in samo ovčar in da mi še na misel ne pride, da bi bil kdaj kaj drugega kot ovčar. Igral sem z odprtimi kartami — in izgubil.«

Še nekaj piv smo spili, preden se je toliko zmračilo, da smo lahko odrinili. Gregorju je prišlo že v kri in meso, da vsak večji premik z ovcami opravi v zavetju noči ali gozda. Slabe izkušnje pač. Potem ko smo prečkali nekaj travnikov, njiv in manj pomembnih cest, smo se že v trdi temi utaborili v Primskovskem borštu, zanetili ogenjček in nalomili smrečja za ležišče, kajti že ob treh zjutraj smo kanili odriniti naprej, da bi se izognili jutranjemu prometu na cestah in mostovih severno od Kranja.

Pravzaprav sva si počitek privoščila le midva z Branetom, Gregor pa je šel peš nazaj v Hrastje po svojega fička, s katerim se je potem odpeljal domov na Dobravo nakrmit del tropa, ki ga je čez zimo obdržal v domači lopii. Ob treh se je Gregor vrnil, naju zbudil iz rahlega gozdnega sna in ob svitu smo bili s tropom že na Bobovku. Tam smo ovce spustili na pašo in se tudi sami odpočili od nočnih naporov. Pri Mlaki smo prečkali golniško cesto in se nato po prostranih livadah ob Kokrici in mimo smetišča pod Tenetišami napotili po gozdni cesti skozi Udinboršt.

»Glejta, leteči kroznik!« je že globoko v gozdu vzkliknil Brane.

Ni bil leteči kroznik, pač pa predpotopni beemvejev motor s stransko prikolico, prilagojeno za prevoz manjših tovorov. Na sprednjem blatniku se je bleščal pozlačen odlitek angelčka z razpetimi krilci. Tedaj je iz bližnjega grmovja prilomastil lastnik čudnega vozila, pravi pravcati divji mož, plečat in bradat velikan s sekuro v roki. Nezaupljivo nas je meril izpod sršech obvi in nekaj momljal predse.

»Ali smo na pravi poti v Duplje?« smo ga pobarali.

»V katere Duplje pa greste? V Zgornje ali Spodnje?« Možakar je bil videti že malo prijaznejši. Mogoče pa le ne bo šel kar s sekuro nad nas...

»Vseeno v katere,« smo rekli, »samo da pridemo čez vodo in čez tržiško cesto.«

»Kar naprej, na pravi poti ste. Od tu naprej bi že težko prišli kam drugam kot čez vodo in čez cesto, he, he!«

Kako da ga nisem že takoj prepoznal! Saj se res ni veliko spremenil v teh petnajstih letih, odkar ga nisem videl: namreč Hercegovec Žan, eden od članov znamenite jeseniško-kranjske odprave v tolimnske hribe 1976. leta. Jaz sem bil samo formalni vodja in kompas odprave — edini sem namreč poznal teren —, Žan pa je bil njeno srce in duša. Čeprav najstarejši med nami (že tedaj jih je imel čez štirideset) je bil najhitrejših nog in najbolj živega in zvedavega duha. Že tedaj je bil pravi gozdni mož, ki je nas, bledolike mestne podgane, učil abecede narave, skrbel za hrano in ogenj, ruval nagnoeve korenine, se vriskajoč dričal po suhem listju v drčah, kot veverica plezal po drevesih in tekal na bližnje vzpetine; le stežka smo sledili njegovim urnim nogam in še težje njegovim domisljam.

»Žan, stara sablja!« sem mu stisnil šapo.

»Torkar, porkaduš! Kdo bi si mislil, kaj?!«

Medtem ko sva z Žanom, sedeč vsak na svojem štoru, obujala spomine na nekdanje dni in na najine skupne znanke — ta se je obesil, drugega je do smrti povozil avto, ko je pijan obležal na cesti, tretji vegetira v norišnici, četrti je odpotoval v Indokino in se je tam za njim izgubila vsaka sled, in tako naprej —, so ovce poleg v senci dreves, Brane in Gregor sta na soncu razgrnila spalke in prav tako stegnili vse štiri od sebe, Kal pa je šel v potok tešit žejo.

Dvajset minut po tistem, ko smo se pozneje razšli vsak po svoji poti, je Žan priropotal za nami s polno gajbo piva na prikolici, po katero je šel domov v Strahinj in da nam steklenice ne bi preveč obtežile nahrbtnikov, smo jih kar nekaj spraznili že na kraju samem.

Vso pot skozi Udinboršt smo se menili o tem, kje bi bilo bolje prečkati Tržiško Bistrico: ali na jugu pri Trnovcu ali na severu pri Retnjah. Utaborili smo se v hrastovem gozdičku nad reko in sklenili preložiti odločitev na naslednji dan. Pravzaprav sva se utaborila le midva z Branetom, saj so Gregorja že spet čakali neodložljivi

opravki doma na Dobravi; le da mu tokrat ni bilo treba pešačiti nazaj do avta, saj je ponj prišel prijatelj veterinar iz Kranja, ki nam je že prejšnjo noč kot dobri duh prišel na pomoč v najbolj kočljivih trenutkih, ko smo gnali trop po asfaltni cesti skozi Britof in Predosjle.

Medtem ko je Brane vso noč skrbel za ogenj in oprezal za ovcami, da se ne bi preveč oddaljile od tabora, sva midva s Kalom trdno spala do jutra, ko se je vrnil Gregor z novimi zalogami hrane in s sklepom, da bomo šli čez Bistrico na severu pri Retnjah, ker naj most pri Trnovcu za ovce ne bi bil dovolj varen. Kljub temu, da je bila pomlad še zgodnja in da zorana polja še niso bila posejana, kaj šele da bi seme vzkliklo, smo se na daleč izogibali naseljenih krajev, pa tudi osamljenih hiš in poti. S štiristoglavim ovčjim tropom pa povsod le nismo mogli ostati neopaženi. V Retnjah, na primer, je ob našem prihodu vse živo drlo na okna in na balkone in kar oddahnili smo si, ko smo pustili vas, reko in cesto za seboj in smo bili spet v varnem zavetju gozdov v Peračici in Grofiji.

Znamenje na Storžiču

Krajevna skupnost Bela in Turistično društvo Bašelj (za prvo se je podpisal predsednik **Franci Bizjak**, za drugo pa predsednik **Srečko Roblek**) sta Sekretariatu za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve Skupščine občine Kranj konec lanskega leta poslala vlogo, s katero sta priglasila postavitve obeležja na vrhu Storžiča. Vloga se glasi:

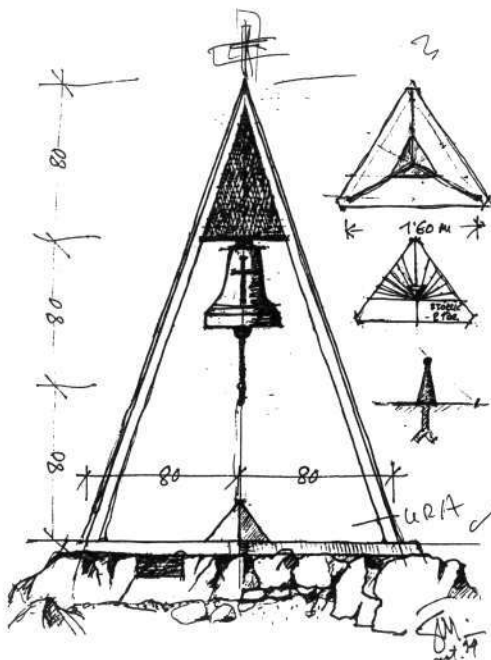
»Na vaš naslov se obračamo s prošnjo za izdajo soglasja za postavitve kote oziroma obeležja na 2132 metrov visoki točki Storžiča.

Predlog so prvič javno podali predstavniki kraja Bašelj in Krajevne skupnosti Bela ter slavnostni govornik ob dnevu kranjskih planincev 16. julija 1994. Predlagali so, da bi na vrhu Storžiča postavili obeležje, ki bi poudarjeno označevalo in simboliziralo vrh Storžiča. Omeniti je potrebno, da je bil na vrhu Storžiča najprej postavljen križ, ki so ga imenovali »evharistični križ«, leta 1934 pa so tam postavili macesnov križ planinci **Jalen, Brezar in Stroh**. Od leta 1945 dalje na vrhu Storžiča ni nobenega obeležja več. Da bi ga obnovili oziroma na novo postavili, kot je to običaj na vrhovih alpskih držav, v Švici, Franciji ali Avstriji, smo izoblikovali predlog tri metre visoke piramide (upoštevali smo, da je na Storžiču do poldrugi meter ali celo dva metra snega), ki ima za tloris enakostraničen trikotnik s stranico treh metrov. Obeležje bi bilo dekorativno, poleg tega bi služilo tudi za praktične namene; tam bi namreč lahko na varno shranili vpisno knjigo, ki je izjemno pomembna, kadar iščejo kakšnega planinca, zdaj pa je skoraj štiri mesece pod snegom. Obeležje, ki je projekt »triglavskega« arhitekta **ing. arch. Milana Žepiča**, bi bilo tudi atraktiven kamenček v pisanem mozaiku tukajšnje turistične ponudbe.«

V dopisu je potem natančno navedeno, na katerih parcelnih številkah katerih katastrskih občin bi stala

piramida, na koncu pa se vlagatelji »v upanju in prepričanju, da boste izdali ustrezno soglasje, vnaprej iskreno zahvaljujemo in vas prisrčno pozdravljamo«.

Iz izkušenj zadnjih let vemo, da bodo domačini poprijeli za delo, brž ko dobijo občinsko privoljenje. To pomeni, da bi lahko letošnje jesen na vrhu Storžiča že stalo gorsko znamenje.

Skica za piramido na vrhu Storžiča

Tempo pohoda je nekoliko popustil, saj smo bili že tretji dan na poti in ovce je že začelo pomalem zdelovati; vse več jih je šepalo in zaostajalo zaradi vnetja parkljev, že prej v Udinborštu nam je ena celo poginila, ovirala pa jih je tudi teža že poldrugo leto nepostržene volne, polne zajedalcev in insektov. Le Kal se nikakor ni upehal in se je celo med počitki smukal okoli nas, da bi mu metali krepelca. Stravil bi, da je bil Kal v svojem prejšnjem življenju pastirski pes; čeprav je bil šele drugič v življenju za nekaj dni med ovcami, jih je obvladoval s takšno spretnostjo, kot da bi zrasel z njimi. Le dve ali tri stare trmoglavke se niso bile pripravljene ukloniti njegovi avtoriteti in med njimi in Kalom se je vso pot zgoščevalo ozračje sovraštva, ki se je od časa do časa razelektrilo z jeznim pihanjem in butanjem na eni strani in z renčanjem in lajanjem na drugi.

»Edinstven ovčar,« ga je pohvalil Gregor. »Že tedaj, ko sva ga vzela s seboj na Tolminsko, je bil dober, zdaj pa je še boljši. Mu bom poiskal nevesto med mojimi šarplaninkami, da mi bo izboljšal pasmo!«

»Vidiš, to je pa policijska vzgoja,« sem podražil Gregorja, ki ni ravno prevelik prijatelj modrih uniform. (Kala so najprej vzgajali na Podutiku za intervencije, kasneje pa so ga prekvalificirali v vodnika slepih, ker se baje ni obnesel pri ustrahovanju pijančkov in klošarjev na ljubljanskem kolodvoru.)

Zvečer po celodnevem vzpenjanju in sestopanju čez hrib in dol pa so tudi Kalu pošle moči. Ker je začelo deževati, sva z Branetom nad ležiščem v gozdu razpela šotorko in Kal, ki sva ga vzela medse, da bi ga obvarovala pred močo, se vso noč ni niti premaknil, tako je bil zdelan. Šele pol ducata surovih jajc, ki mu jih je Gregor zjutraj prinesel za zajtrk, ga je za silo okrepčalo. (Naju z Branetom pa domače klobase v zaseki, kruh in pivo.)

»Kar ne morem verjeti, da je res,« se je Gregorju izvil globok vzdih olajšanja, ko smo proti poldnevu četrtega dne prilomastili iz Ledevniškega gozda na Radovljiško ravan in v dalji ugledali zvonik leške cerkve in letališki stolp. »Vso dolgo zimo me je glodala skrb, kako jih bom spravil sem — in glej, zdaj so tu!«

»In zdaj? Kaj boš zdaj?«

»Upam, da mi bodo vsaj nekaj dni dali mir. Toliko, da se ovce za silo odpočijejo in napasejo na tej lepi zeleni travi.«

»Kdo naj ti da mir?« me je zanimalo.

»Tisti z letališča in tisti s posestva Poljče. Na njihovem smo. Naj me pustijo nekaj dni na miru in potem bom trop odgnal na blejski golf. Sezona golfa se začne šele o Veliki noči in upam, da me dotlej ne bodo podili proč. Potem pa bom ovce odgnal domov in jih ostrigel. Prav prosijo me že, da jih ostrizem.«

»In potem?«

»Volno bom prodal predilnici v Zapužah in tudi nekaj ovc bom prodal. Tačas se bo skotilo tudi nekaj jagenjčkov in potlej bo tudi na Mežakli trava počasi že zelena in — gremo dalje. Z Mežakle na Pokljuko, s Pokljuke na Jelovico, od tam pa na Soriško planino in na Črno prst. Že nekaj let me ni bilo tam, pravzaprav že od tedaj, ko sta mi pomagala gnati vidva s Kalom. Kdaj je bilo že to!«

Gregor mi je tedaj plačal z ovcjami kožami; prav so mi prišle, še sedaj si jih polagam pod rit, kadar sedam k pisalnemu stroju, in tudi Kal je dobil svojo ovčko. Tokrat pa mu s Kalom ovčarskih storitev nisva zaračunala; zato ne, ker je Gregor za ovčarja že prej najel Braneta, pa tudi moji dohodki so se v zadnjih letih že toliko povečali, da si kdaj pa kdaj že lahko privoščim dva ali tri dni neplačanih počitnic, ne da bi me zaskrbelo, da kradem bogu čas in da se mi bo v žepu naredila luknja.

Medtem ko so ovce zadovoljno mulile prvo pomladansko travo in kar niso mogle verjeti, da jih ne gonimo več naprej, in ko sta Brane in Gregor, razgledujoč se z betonske strehe opuščene bunkerja v bližini letališča z nič manjšim zadovoljstvom ugotavljala, da so ceste, hiše in letališki stolp zadosti daleč, da trop ne bo zbujal prevelike pozornosti, sva se s Kalom poslovila od zbrane družbe in krenila čez brazde zoranih njiv proti Lescam.

Čez dobre pol ure sem v hiši ženinih staršev že izmival s sebe popotni znoj in prah in med blagolglasnim šumenjem vode iz pipe v kopalnici prisluškoval žolčnemu prepiru dveh sosedov zunaj na dvorišču. Možaka — oba sta bila že v častitljivih letih, ko naj bi človek, zbogom s seboj, svetom in Bogom, začel premišljevat o poslednjih stvareh življenja — sta se obkladala z najgršimi psovskami in zmerljivkami, in to zaradi ciprese, ki jo je prvi zasadil pod okno drugega, ta pa jo je meni nič tebi nič posekal, češ da mu bo čez leta, ko bo zrasla, jemala svetlobo in zastirala razgled. Pri vsem tem pa je bilo smešno to, da takrat, ko naj bi se to

Medalje kralja Alberta

Medalje so za alpiniste prej izjema kot pravilo. Franz in Toni Schmid sta leta 1932 prejela olimpijski zlati medalji, ko sta kot prva preplezala severno steno Matterhorna. Sicer pa so nasplohi gorniki skeptični do takih počastitev, čeprav včasih po krivici. Ko so lanskega 3. septembra v Palazzo Castelmur v Bergellu prvič podelili medalje za zasluge kralja Alberta, so temu dogodku prisostvovala nekatere nadvse ugledne osebnosti, med njimi tudi lord John Hunt in Bradford Washburn. Iz spominskega sklada kralja Alberta I. naj bi poslej obdarovali osebnosti, ki so si prislužile izredne zasluge v gorskem svetu. Sklad se imenuje po belgijskem kralju Albertu I., »gorniškem kralju«, ki je bil navdušen planinec.

Prve tri medalje iz sklada so podelili britanskemu vodji odprav Johnu Huntu, ameriškem znanstveniku Bradfordu Washburnu in leta 1992 umrli poljski vrhunski alpinistki Wandii Rutkiewicz. Vzrokov za to odklikovanje je pri vseh treh več kot dovolj.

Vrhunec alpinistične poti Johna Hunta, ki se je s planinstvom začel ukvarjati s petnajstim leti, je bilo prav gotovo vodenje tiste odprave na Mount Everest, ki ji je 29. maja 1953 uspel prvenstveni vzpon na vrh najvišje gore na svetu dobesedno zadnji trenutek pred kronanjem angleške kraljice Elizabete II. Tudi ime Bradforda Washburna je neločljivo povezano z Mount Everestom. Leta dolgo se je trudil s projektom, da bi ta predel kartografsko premeril, leta 1991 pa je njegovo delo obrodilo sadove: izšla je karta Mount Everesta v merilu 1 : 50.000.

Wanda Rutkiewicz, rojena v Litvi kot Wanda Braszkiewicz in od 12. maja 1992 pogrešana na pobočjih Kangčendzenge, je bila ena od najodličnejših alpinistk v zgodovini. Priplezala je na osem osemtisočakov, z njeno smrtjo pa je ženski alpinizem izgubil eno od svojih najuglednejših predstavnic.

Kot je na podelitvi medalj dejal Bradford Washburn, so nagradi počaščeni, ker jim je podeljeno priznanje, imenovano po kralju Albertu, človeku visokih človeških kvalitiet; prav taki ljudje imajo posebno velik vpliv na mladino, v vse bolj kompleksnem svetu pa so taki ljudje zgled številnim, ki bi radi postali taki, kot so bili njihovi vzorniki.

Medalje so podelili v St. Moritzu, namesto preminule alpinistke pa jo je prevzela njena sestra Janine Fies.

zgodilo, obeh prepirljivcev zelo verjetno ne bo več med potrošniki zemeljskih dobrin — tudi če tale hip še ne uresničita tega, kar si tako vneto obljubljata: namreč prvi drugemu, da ga bo z macolo po glavi, drugi pa, da bo prvemu vrnil s sekiro.

»Kaj češ, tako je to na Gorenjskem,« je rekla tašča, potem ko sem ji v kuhinji ob kavici poročal o dogodkih na dvorišču.

«Tako je to na Gorenjskem,« sem si tudi sam rekel, ko sem čez nekaj dni prebral v osrednjem slovenskem dnevniku novičko izpod peresa radovljiske dopisnice; novička je imela naslov Nomad iz domačega kraja, ilustrirana je bila s fotografijo ovac na paši, glasila pa se je dobesedno takole:

»Poljče, 21. marca — Na delu posestva Poljče TOK Radovljica se je v bližini letališča v Lescah dobesedno čez noč — lastnik namreč ni vprašal za dovoljenje — pojavilo na paši približno 500 ovac. Vse pa kaže, da

bodo čez noč nenapovedane gostje tudi odšle. Vodji posestva Poljče **Janezu Resmanu** je lastnik ovac namreč obljubil, da jih bo popeljal drugam. Lastnik je neki možak z Gorenje Dobrave, ki sezonske težave pri prehranjevanju svojih živali rešuje tako, da jih seli z enega na drugo območje.«

Gregorjevo ovčarsko podjetje sicer ni brez napak in pomanjkljivosti, njegova največja napaka pa je — da deluje na Gorenjskem. Kako vse drugače, globlje, svobodnejše bi zadihali Gregor in njegove ovce, če bi se odločili za selitev na Kočevsko, ali še bližje — na Tolminsko, v širše geografske (in duhovne) prostore! V Gregorjevem vztrajanju v rodni Gorenji Dobravi je nekaj mazohističnega; zdi se mi, kot da na nek način celo uživa v nenehni ogroženosti, v begu, skrivanju in spopadanju z razjarjenimi zemljiškimi posestniki, kmeti, vikendaši, policaji — in celo časnikiarji.

No, da — tudi Gregor je Gorenjec.

SAMO TRIGLAV LAHKO KONKURIRA TEJ GORI

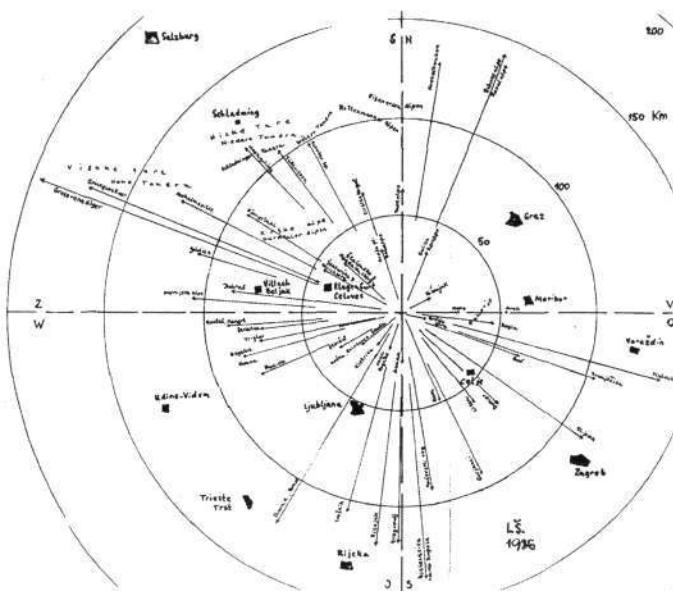
RAZGLEDI S PECE

ŠTEFAN LEDNIK

V marčevski številki Planinskega vestnika iz lanskega leta je **Leon Vrhovšek** popisal svoje vtise z zimskega pohoda na Peco leto dni poprej. Izjemno lepo vreme mu je omogočilo čudovite razglede, ki sežejo s te gore na vse strani. Med drugim je zapisal: »Ko sva prišla na sedlo med Malo in Veliko Peco, se nama je odprl čudovit razgled na celotne Kamniške Alpe, Storžič, celoten greben Košute, celotne Julijske Alpe s Triglavom, Prisojnikom, Jalovcem, pa vse tja do Krna in tudi na drugo stran proti Uršlji gori, Pohorju, Konjiški gori, Boču...«

Kljub res izjemnim razgledom s Pece moram, žal, pripomniti, da se Prisojnik, Jalovec in Krn s Pece ne vidi, ker jih zastirajo druga pobočja.

Toda razgledi s Pece so res zelo lepi in prostrani. Sodim, da razen »najvišjega« Triglava pri nas najbrž ni gore, ki bi bila glede razgledov Peci enakovredna. To ji pač omogoča njen položaj najvišjega vrha od Panonske nižine sem in odprtost daleč navzgor v Avstrijo. Posebna vrednota pa je v tem, da je mogoče s Pece obseči vsa divje členovita ostenja Kamniških planin s severne strani.

Razen Triglava v Sloveniji najbrž ni gore, ki bi bila glede razgledov Peci enakovredna